

Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2025

Aika	Keskiviikko 9.4.2025 klo 10.00–14:20	
Paikka	Etelä-Savon ELY-keskus, Pyöreä torni / Teams	
Läsnä	Eira Luokkanen, pj. Inka Vesala Juha Rautio Juho Kotanen Kaija Siikavirta Lasse Hämäläinen Liisa Muuri, siht. Pekka Sojakka Timo Virola Varpu Rajala Rauno Jaatinen Sanna Poutamo Tuukka Liukko Hennamaarit Korhonen Anne-Kaarina Lyytinen Raimo Ruotsalainen Hanne Soininen Veijo Hämäläinen Viljo Savolainen Jari Ilmonen Antti Tiihonen Pekka Karhunen Heikki Tanskanen Mirka Viitala Jouni Väkevä Pekka Häkkinen Leena Pelkonen Teemu Hentinen Tero Nieminen Eeva Lahtinen Saara Ryhänen Heikki Pylkkö Reijo Jantunen Timo Hämäläinen Mikael Kraft Kirsi Haajanen Hanne Turunen Irma Kolari Jarmo Kivinen Aki Hirvonen Lauri Tiainen	Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon kalatalouskeskus ry Etelä-Savon maakuntaliitto INFRA ry Itä-Suomen aluehallintovirasto Itä-Suomen aluehallintovirasto Järvi-Suomen kylät ry Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Kyyvesi-Pieksämäki-kalatalousalue Virtasalmi-Joroinen-kalatalousalue Metsähallitus, Luontopalvelut MHY Etelä-Savo Mikkelin seudun vapaa-ajanasukasvaltuuskunta Mikkelin seutu Mikkelin yliopistokeskus MUC/LUT-yliopisto MTK-metsälinja Pieksämäen seutu Pieksämäen seutu, Keski-Savon ympäristötoimi Pohjois-Savon ELY-keskus Pohjois-Savon ELY-keskus ProAgria, Etelä-Savo ProAgria, Etelä-Savo ProKuolimo ry ProPuruvesi ry Puumalan kunta Saimaan vesiensuojeluyhdistys Savonlinnan seutu Savonlinnan seutu Suomen Luonnonsuojeluliiton E-Savon piiri ry Suomen Luonnonsuojeluliiton E-Savon piiri ry Suomen vapaa-ajankalastajat Teollisuus ja energiantuotanto (Suur-Savon sähkö Oy)

24.4.2025

1. Kokouksen avaus, järjestäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Eira Luokkanen avasi kokouksen klo 10.00. Sihteerinä kokouksessa toimi Liisa Muuri. Esitykset on koottu [YTR:n tiimiin \(teams.microsoft.com\)](https://teams.microsoft.com).

2. Kokouksen 9.10.2024 pöytäkirja

Juho Kotanen esitteli edellisen kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia. Pöytäkirja tallennetaan Etelä-Savon ELY-keskuksen vesienhoidon verkkosivuille: [Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö - Etelä-Savo \(ymparisto.fi\)](https://www.vesienhoidon-suunnittelu.fi)

3. Vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiset asiat

Juho Kotanen esitteli vesien- ja merenhoidon organisaation 2022–2027 sekä suunnitteluprosessin vesienhoitokauden aikana (työohjelma ja keskeiset kysymykset, vesien tila-arvio, vesienhoitosuunnitelmat, toimenpiteiden toteutus). Tänä vuonna keskitytään vesien tila-arvioon sekä paineiden ja riskien arvioinnin viimeistelyyn. Taustalla tehdään ohjeistusta ja tietojärjestelmä uudistusta. Toimenpiteiden suunnittelua valmistellaan siten, että työ voi käynnistyä uusissa virastoissa heti vuodenvaihteen jälkeen. Vuonna 2026 laaditaan vesienhoitosuunnitelmaehdotukset ja toimenpideohjelmat, joista kuuleminen alkaa vuoden loppupuolella.

Pintavesien tilan luokittelu on aloitettu jokimuodostumista. Keinotekkoisten ja voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien (KeVoMu) luokitteluohje on kommenttikierroksella, jonka jälkeen opas viimeistellään. Kemiallisen tilan luokitteluopas on työn alla. Pohjavesien kemiallisen ja määrällisen tilan arvioinnin ohje on valmis ja työ on käynnistymässä.

Tällä kaudella pintavesien tilaluokittelussa on käytössä EU-tulkintaan sekä EU- ja kansalliseen oikeuskäytäntöön pohjautuva *one out, all out* -periaate (OoAo), jonka mukaan ekologinen tilaluokka määräytyy heikoimman laatutekijän perusteella. Seuranta-aineiston edustavuuden merkitys kasvaa arvioinnissa, ja sen ohella luokittelussa hyödynnetään kaukokartoitusaineistoa ja mallinnuksella tuotettuja arvioita. Todettiin että OoAo-periaatetta noudatetaan myös pohjavesien tilaluokittelussa.

Keskustelu:

Neljannen vesienhoitokauden luokittelussa käytetään havaintoja pääasiassa seurantakaudelta 2017–2023, ja tarkastellaan laatutekijöiden tilan kehittymistä pidemmältä aikaväliltä, jos aineistoa on saatavilla. Laatutekijöille on laskettu vertailuaineistoon perustuvat tyyppikohtaiset raja-arvot. Puutteellisen tai epäluotettavan aineiston takia yksittäinen laatutekijä voidaan sulkea pois luokittelusta. Kansalaishavainnot, erilliset selvitykset ja esim. sedimenttitutkimukset voidaan ottaa huomioon taustatietona sekä riskien ja paineiden arvioinnissa.

24.4.2025

Ekologisessa luokituksessa otetaan huomioon monia taustamuuttujia sekä alueelta tehtyjä erillisselvityksiä soveltuvilta osin. Esim. näkösyvyys ja sini-levien osuus kasviplanktonbiomassasta ovat muuttujia, joille löytyy seuranta-aineistosta valmiiksi laskettuja tunnuslukuja arviointijärjestelmässä. Näkösyvyys on fysikaalis-kemiallisen vedenlaadun ns. lisämuuttuja, jolle ei ole vertailuarvoja. Sinilevät kuuluvat kasviplanktonlaatutekijään ja sille on olemassa tyyppikohtaiset raja-arvot ja sitä käytetään suoraan luokittelussa.

Luokittelussa voidaan käyttää myös SYKEN kehittämää kaukokartoitus- ja mallinnustietoa. Keskusteltiin satelliittiaineiston luotettavuudesta kasviplanktonlaatutekijän arvioinnissa (ns. EO-klorofylli). Kaukokartoitusaineistojen tulkintaan on satsattu viime vuosina paljon ja niitä on saatu monilta osin luotettavammaksi aiempaan verrattuna. Lähtökohtaisesti EO-klorofylliaineisto vaikuttaisi hyvältä lisältä pintavesien luokittelussa.

4. Vesienhoidon toimenpiteiden toteutumisen väliarvio

Liisa Muuri esitteli asiaa. Toimenpideohjelman toteutumisesta vuosina 2022–2024 raportoitiin EU:lle viime vuoden lopussa. Etelä-Savossa pintavesitoimenpiteiden toteuma on maatalous- ja yhdyskuntasektorin toimenpiteissä erinomainen, mutta haja-asutussektorin toimenpiteet vaativat eniten työtä. Suuri määrä turvetuotantoaluetta on poistunut suunnittelun jälkeen tuotannosta, minkä takia sektorin toteuma on 70 %. Vesirakentamiseen, säännöstelyyn ja kunnostamiseen liittyviä hankkeita on saatu käynnistettyä hyvin, mutta osa hankkeista on pitkiä ja tulevat toteutuneeksi vesienhoitokauden loppupuolella. Metsätalouselämyksen koulutus- ja luonnonhoitohankkeisiin liittyvät toimenpiteet ovat edenneet hyvin, mutta suometsien kunnostusohjelmukseen liittyvien vesiensuojelutoimenpiteiden määrä on jäänyt suunniteltua vähäisemmäksi, koska kunnostusohjelmien määrä viime vuosina on vähentynyt.

Keskustelu:

Mikkelissä on herätty hulevesien määrään ja laatuun viimekesäisten kaatosateiden seurauksena. Kaupunki on toteuttanut useita hulevesirakenteita, ja ne huomioidaan kaavoituksessa ja rakentamisen yhteydessä. Lisäksi on käynnistetty hulevesiin liittyviä hankkeita. Ääritilanteissa on löytynyt uusia, ennakoimattomia virtausreittejä, minkä takia on tärkeää tehdä hulevesien rakentamisohjausta.

Suomenniemen jätevedenpuhdistamon siirtoviemärin rakentamisesta Metsä-Sairilaan tai Savitaipaleelle ei ole olemassa suunnitelmia.

Järvikunnostuksen toteutuman määrittely sai palautetta. Nyt järvi on käsitetty kunnostetuksi, kun siellä on toteutettu yksittäisiä niitoja tai hoitokalastuksia. Lisäksi nykyinen käsite järvikunnostamistoimenpiteestä olisi muutettava valuma-aluelähtöisemmäksi ja valuma-aluekunnostukset tulisi lisätä vesistö- ja kunnostussektorin toimenpidevalikoimaan. Tällä hetkellä valuma-aluekunnostustoimenpiteet ovat pääasiassa maatalous- ja metsätalouselämyksen toimenpidevalikoimissa.

24.4.2025

Savonlinnalla on tarve päivittää pohjavesien suojelusuunnitelmia. Asiaa on tarkoitus edistää kaupunkikohtaisessa pohjavesien seurantatyöryhmässä.

5. Aluehallintouudistus

Eira Luokkanen esitteli aluehallintouudistusta. Uuteen valtakunnalliseen lupa- ja valvontavirastoon (LVV) kootaan lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävät AVI:sta, Valvirasta ja ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvaravastuualueelta. LVV:n päätoimipaikka on Tampereella, mutta nykyiset toimipaikat säilyvät.

Elinvoimakeskukset ovat monialaisia valtion aluehallinto-organisaatioita. Itä-Suomen elinvoimakeskukseen yhdistyvät Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon ELY-keskukset. Elinvoimakeskukseen siirtyvät maaseudun, liikenteen, elinkeinojen ja työllisyyden, maahanmuuton, ympäristön ja rahoituksen ja kehittämisen tehtävät. Vesitalousasiat ja vesihuoltoyksikkö siirtyvät Kaakkois-Suomen EVK:hon.

Juho Kotanen kertoi vesienhoidon tehtävistä aluehallintouudistuksessa. LVV:hen siirtyy koko vesienhoidon suunnitteluprosessi, vesien tilan seuranta ja vesienhoidon suunnittelussa yhteistyön järjestämiseen liittyvät tehtävät, kuten alueellinen vesienhoidon yhteistyöryhmä. Näiden lisäksi LVV:ssä hoidetaan myös mm. lupakäsittelyihin liittyvät vesienhoidon tehtävät. Elinvoimakeskukselle kuuluvat vesienhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät ja se tekee tiivistä yhteistyötä LVV:n kanssa. EVK:n tehtäviä ovat mm. vesistökuunnostushankkeiden rahoitus ja valvonta, kehityshankkeet, alueellinen sidosryhmäyhteistyö ja vesienhoidon toimeenpanon edistäminen. Lisäksi ympäristötieto, viestintä ja muu asiakaspalvelu. EVK:hon siirtyvät myös pohjavesitoimenpiteiden edistäminen ja suojelusuunnitelmahankkeet sekä haitallisten aineiden ja kaupunkivesien avustuskokonaisuus.

Laaja virastouudistuksessa kokonaisuudessa tapahtui viimeksi 16 vuotta sitten. Uusiin virastoihin siirtymisessä on valtava työ, jotta muutos saadaan jouhevasti läpi ja sujumaan hyvin myös asiakkaan kannalta.

Keskustelu:

Aluehallintovirastojen ympäristöterveydenhuollon tehtävät jakaantuvat siten, että terveydensuojelu (ml. tupakkavalvonta) siirtyy Lupa- ja valvontavirastoon ja elintarvike- ja eläinlääkintähuolto Ruokavirastoon.

Itä-Suomen EVK:n päätoimipaikka on Kuopiossa, ja heräsi huolta, vaikeutuuko paikallinen asiointi. Todettiin, että EVK osallistuu jatkossakin käytännön toimenpiteisiin mm. avustuksia myöntämällä ja olemalla mukana hankkeissa, vaikka vielä ei ole päätetty, miten tehtävät tarkemmin organisoidaan. Etelä-Savon ELY:stä siirtynee EVK:hon henkilöitä, jotka jatkossakin myöntävät avustuksia entiseen tapaan. Todettiin, että uudistus voisi helpottaa nykyisin kahden ELY-keskuksen alueelle jakautuneen hankkeen rahoittamista.

24.4.2025

Vuonna 2025 on käynnissä myös toimitilauudistus. Mikkelin toimipiste siirtyy keskustaan valtion virastotaloon syksyllä. Uudet virastot aloittavat vuodenvaihteessa samassa toimitilassa.

Keskusteltiin siitä, mikä on ollut aluehallintouudistuksen keskeisiä lähtökohtia. Todettiin, että ainakin hallitusohjelmaan kirjattu luvituksen sujuvoittaminen on ajanut uudistusta eteenpäin.

6. Etelä-Savon vesihuoltosuunnitelma

Timo Virola esitteli aihetta. Etelä-Savon vesihuoltosuunnitelma vuosille 2025–2040 valmistui tämän vuoden alussa. Kunnilla on vesihuollon yleinen kehittämis- ja järjestämisvastuu ja ensi vuoden alusta kansallisen vesihuoltouudistuksen myötä myös vesihuollon kehittämisvelvoite. Suunnitelma toimii maakunnallisena tausta-asiakirjana, ja sillä pyrittiin helpottamaan kuntien kehittämistarpeita. Kunnilta on saatu suunnitelmasta positiivista palautetta.

Etelä-Savon maakunnan ja vesihuollon toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti. Etelä-Savon asukasluvun ennustetaan vähenevän ja ilmastonmuutos tuo haasteita ääri-ilmiöihin varautumiseen. Suunnitelmassa käsitellään vesihuollon arvostuksen ja merkityksen lisäämistä, ratkaisujen ekologista kestävyyttä sekä varautumista ja esitetään erilaisia vaihtoehtoja esim. jätevesihuollon järjestämiseen.

Vesienhoitosuunnitelmalla pyritään säilyttämään pinta- ja pohjavedet vähintään hyvässä tilassa. Etelä-Savossa yhdyskuntien pohjavesialueista 60 %:lla tapahtuu tekopohjaveden muodostumista, joten pintavesien tila voi vaikuttaa myös yhdyskuntien vedenhankintaan. Suunnitelma sisältää arvokasta tietoa hyödynnettäväksi vesienhoidon suunnittelussa, mm. taloudelliset vaikutukset, pitkän aikavälin kehittämistarpeet, vastuutahot ja kuntien toteutusratkaisut. Toimenpidevaihtoehtoja on mietitty valmiiksi, jotta kunnat voisivat ottaa koppiiä niiden edistämistä. Suunnitelma on nostattanut mediahuomiota ja saanut aikaan julkista keskustelua.

Keskustelu:

Pohdittiin, millainen on Etelä-Savon vesihuollon tulevaisuus, kun asukasluku vähenee, etäisyydet ovat pitkiä, maastonmuodot vaihtelevat ja on paljon vesistöjä. Samanlaisia huolia koetaan muuallakin maassa, ja joissakin kunnissa toimet on jo aloitettu. Kuntien näkemystä tulisi korostaa, sillä vesihuolto on muutakin kuin verkoston rakentamista ja välttämättömyyspalveluna sen pitää toimia kaikissa tilanteissa. Seudulliset vesihuoltoyhtiöt voisivat olla harteikkaampia ottamaan asioita hoitaakseen. Poliittiset päätökset vaikuttavat vesihuoltosuunnitelman toteutumiseen.

7. Etelä-Savon kalatiehankkeet ja osakaskuntien yhdistämiset

Teemu Hentinen esitteli asiaa. Kalojen vaellusesteiden purkaminen on kiihtynyt viime vuosina. Suurimpia hankkeita on ollut Kissakosken

24.4.2025

luonnonmukainen kalatie ja Läsäkosken padon purkaminen ja koskikunnostukset. Etelä-Savossa on toteutettu useita luonnonmukaisia kalatiehankkeita, mutta ei lainkaan teknisiä kalateitä. Rokkalanjoen ja Urpolanjoen vaellusesteiden poistot ja uomakunnostukset ovat vastikään valmistuneet Mikkelissä.

Osakaskuntia on yhdistetty ja niiden toimintaa on kehitetty hankerahoituksella jo 15 vuoden ajan Etelä-Savossa. Rahoituksen päättyessä keväällä Etelä-Savoon on muodostettu 50 suurta osakaskuntaa n. 1000:sta osakaskunnasta. Osakaskuntien keskimääräinen koko oli aiemmin 240 ha, nyt yli 5000 ha. Suuremmat osakaskunnat mahdollistavat maakuntaohjelmassa olevan kala- ja vesiteeman toteuttamisen edistämisen. Ne edistävät myös vapaa-ajankalastuksessa viehelupa-alueiden perustamista ja kehittämistä sekä parantavat kalastuslupien saatavuutta. Hankkeiden myötä sähköiset palvelut ovat parantuneet monilta osin, mm. maakunnallinen kalastuslupien infisivusto on perustettu. Isot osakaskunnat ovat potentiaalisia vesienhoito-, kalatalous- ja paikallisten kehittämishankkeiden vetäjiä ja yhteistyötahoja.

Osakaskunnat mahdollistavat ketterän toiminnan mm. norpan suojelussa ja kalastuskieltorajausten tekemisessä. Vesialueille saa aiempaa helpommin lupia vapaa-ajan ja kaupalliseen kalastukseen. Esimerkiksi saimaanierian suojelu on parantunut ison osakaskunnan myötä.

Metsähallitus on toiminut yhdistämishankkeessa hankealustana. Eri rahoittajat ovat toimineet yhteistyössä, kalatalouskeskus ja kalatalousalueet ovat tukeneet toimintaa ja tuoneet tarpeita esille. Ensimmäisten hankkeiden myönteinen esimerkki on kannustanut myös muita alueita yhdistymään.

Keskustelu:

Rokkalanjoen kunnostustyö sai kiitosta ja erityisiä kehuja siitä, että siinä valtakunnallisesti arvokas, rakennettu kulttuuriympäristö on otettu hienosti huomioon ja osaksi kunnostusta.

Osakaskuntien yhdistämiseen on ollut kiinnostusta valtakunnallisella tasolla. Etelä-Savon hankkeiden tuloksista on kerrottu monissa tilaisuuksissa, mutta samanlaista hanketoimintaa ei ole saatu käynnistettyä muissa maakunnissa.

Yhdistymisen myötä taloudelliset resurssit mahdollistavat huomattavien vesienhoitohankkeiden toteuttamisen esim. Kyyvedellä, jossa muodostettiin koko järven kattava, 15 000 ha:n kokoinen osakaskunta. Yhdistämishankkeet ovat kehittäneet toimijaverkostoa, sillä moniin uusien osakaskuntien hoitokuntiin on hakeutunut ja tullut valituksi henkilöitä, joilla on kiinnostusta vesienhoidollisiin hankkeisiin. Valuma-aluekohtaiset kunnostukset vaativat kuitenkin paljon rahaa, eikä osakaskuntien tulonmuodostus pysty välttämättä kattamaan suurten hankkeiden omarahoitusosuutta, jolloin muuta rahoitusta hankkeisiin vaaditaan. Osakaskuntien taloudelliset resurssit vaihtelevat, mutta oikeanlaisella tahtotilalla rahoja voidaan ohjata merkittäviin hankkeisiin.

24.4.2025

8. Metsätalouden vesiensuojelun ajankohtaiset asiat

Liisa Muuri kertoi metsätaloudelle herkkien vesistöjen paikkatietoaineistosta ja sen julkaisusta. Aineisto on tuotettu ELY-keskusten ja SYKE:n yhteistyönä, ja se sisältää vesistökohteet, jotka on tunnistettu vesienhoidossa tai muussa suunnittelussa metsätalouden vesistövaikutuksille herkiksi. Aineistoa voi käyttää [WFS-rajapintojen \(paikkatieto.ymparisto.fi\)](https://wfs-rajapintojen.paikkatieto.ymparisto.fi) kautta tai ladata aineistopakettin [Syken avoin tieto -sivulta \(syke.fi\)](https://syken.avoin.tieto-sivulta.syke.fi). Tavoitteena on saada aineisto myös Maanmittauslaitoksen [Paikkatietoikkunaan \(kartta.paikkatietoikkunaan.fi\)](https://kartta.paikkatietoikkunaan.fi) huhti-toukokuun aikana. Aineiston käytöstä järjestettiin avoin infotilaisuus 7.4., jonka tallenteen voi katsoa [ELY-keskuksen koulutuskalenterista \(ely-keskus.fi\)](https://ely-keskuksen.koulutuskalenterista.ely-keskus.fi). Aineistossa on huomioitu mm. SYKE:n luonnontilaisten purojen aineisto, mutta molempia aineistoja kannattaa silti tarkastella rinnakkain.

Marjo Ahola kertoi vesiensuojelun ajankohtaisista asioista Suomen metsäkeskuksessa. Metka-luonnonhoidon tuki on korvannut Kemera-järjestelmän. Tuella voi tehdä monenlaisia luonnonhoitotöitä, kuten esim. metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen liittyviä toimenpiteitä. Kemerasta poiketen Metka-hanke voi käynnistyä Metsäkeskuksen yleissuunnitelman pohjalta tai metsänomistajalähtöisesti. Tavoitteena on, että maanomistaja tekisi hakemuksen ja ottaisi yhteyttä suunnitelman laatijaan. Vesiensuojeluyhdistys tai osakaskunta voi ottaa yhteyttä maanomistajaan ja ehdottaa rakenteiden tekemistä. Lisää tietoa saa metsäkeskuksen verkkosivuilta ([tietoa luonnonhoitohankkeista, metsakeskus.fi](https://tietoa.luonnonhoitohankkeista.metsakeskus.fi)).

Metsäkeskus ei pysty suunnittelemaan vesiensuojeluhankkeita resurssien niukentumisen takia kuten aiemmin. Tällä hetkellä toteutuksessa on neljä hanketta, joihin Metsäkeskus on tehnyt vesiensuojelusuunnitelman. Kyyveden valuma-alueella sijaitsevien Niskakoskenjoen ja Iso-Naakkiman hankkeissa työt on pääosin tehty, ja ne valmistunevat tänä vuonna. Hälvänjoen valuma-alueen vesiensuojeluhanke Puruveden valuma-alueella on edennyt noin puoleen väliin, ja hanke valmistuu tänä vuonna, mikäli olosuhteet pysyvät suotuisina. Savonlinnassa on toteutuksessa Levälähdän vesiensuojeluhanke (300 ha). Kyyveden valuma-alueella suunnitteluvaiheessa ovat Naarajärven ja Lietlahdenjoen vesiensuojeluhankkeet, joista ensimmäinen pyritään saamaan hankehakuun vuoden lopulla. Lietlahdenjoen vesiensuojeluhankkeessa on tehty maastotöitä, mutta ei vielä kirjallisesti sovittuja toimenpiteitä: suunnitelma tehdään kesän aikana.

Metsäkeskuksella on käynnissä Vesiviisas maaseutu -tiedotushanke ensi vuoden loppuun asti. Metsäkeskus on hankkeen päätoteuttaja, ja osatoiteuttajina ovat ProAgria ja XAMK. Hankkeen tavoitteena on kokonaisvaltaisen valuma-alueelähtöisen ajattelun lisääminen. Hankkeessa lisätään tietoa maa- ja metsätalouden luonnonhoidon keinoista mm. järjestämällä webinaareja. Suunnitteilla on myös useita maastotapahtumia eri teemojen ympärillä ja webinaari rantametsien hakkuiden suunnittelusta ja toteutuksesta.

24.4.2025

Keskustelu:

Metsäkeskuksen hankkeet ovat saaneet aikaan laajemman hanketoiminnan Hälvänjoen valuma-alueella. Metsäkeskuksen resurssit vesiensuojeluhankkeille ovat vähäiset, mutta jatkossakin vastaavia hankkeita pyritään edistämään vuosittain. Vesiensuojeluhankkeet ovat lähteneet liikkeelle mm. Pro Puruveden, maanomistajien ja ELY-keskuksen aloitteista.

9. Katsaus Etelä-Savon vesienhoidon toimeenpanoon

Lasse Hämäläinen kertoi vesienhoidon asiantuntijaverkostojen vahvistamisesta ja alueellisista toimintaryhmistä Etelä-Savossa. Kaksi vesienhoidon infotilaisuutta järjestetään syksyllä, mutta niiden paikkoja ei ole vielä päätetty. Uudistettu esvesienhoito-blogisivusto julkaistaan keväällä. Sivustolle on tulossa toimijalistaus, jolle alueelliset toimijat voivat lisätä tietoa omista palveluistaan.

Alueelliset toimijaverkostot ovat kasvaneet. Hanhijärven valuma-alueelle on perustettu Lisko-Loukee-Lylyjärvien vesistönsuojeluyhdistys ry, joka haki heti hankerahoitusta. Kyyveden valuma-alue talkkarihanke on saamassa jatkoa Leader-tuella. Etelä-Savon vesienhoitoverkostoon on liittynyt yli 500 jäsentä. Näkösyvyyden mittauskurssi järjestetään Ollinmäen viinitilalla 5.5. Uutiskirje sisältää ajankohtaisia asioita vesienhoidosta ja siihen voi ehdottaa aiheita ([Tilaa uutiskirje, lue.viestitys.fi](#)).

Ahti-ohjelma 2023–2027 jatkaa vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoitusta. Ohjelman painopisteenä on Saaristomeri. Vuosien 2019–2024 aikana Etelä-Savon ELY-keskukseen on tullut 150 vesistökunnostuksiin liittyvää avustushakemusta. Suurin osa hankkeista on ollut hoitokalastusta ja niittoa. Iso osa hankkeista on kohdistunut erinomaisessa tai hyvässä tilassa oleviin vesiin. Osakaskunnat ovat suurin hakijaryhmä vesienhoitohankkeissa. Avustushakemusten määrä vuodelle 2025 on vähentynyt viime vuodesta, mutta hankkeet ovat aiempaa suurempia ja vaikuttavampia. Määrärahoista ei pystytty avustamaan kaikkia haettuja hankkeita.

Pohjavesien suojelusuunnitelmien päivitykseen on haettu avustusta Hiidenlammen ja Tuopunkankaan pohjavesialueille. Parhaillaan käynnissä ovat Hatsolan, Naarajärven ja Ruutanaharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelmahankkeet.

Keskustelu:

Positiivista on se, että hankkeisiin edelleen pystytään myöntämään rahoitusta, vaikka määrärahoja on leikattu. Keskusteltiin, onko hankkeilla saatu aikaan näkyviä muutoksia vesistöissä. Todettiin, että järvissä muutokset tapahtuvat hitaasti ja ilmastomuutos hankaloittaa muutosten havaitsemista. Yhteistyö maakunnassa on parantunut olennaisesti ja mahdollistanut suurempien ja vaikuttavampien hankkeiden käynnistymisen. Edelleen toivotaan lisää hyviä hankkeita.

24.4.2025

10. Tietoiskut rahoituksista ja hankevalmisteluista

Maaseuturahasto

Kaija Siikavirta esitteli maaseuturahaston mahdollisuuksia tukea vesienhoitoa. Maaseudun kehittämishankkeet voivat olla monenlaisia: koulutus- ja tiedonvälityshankkeita ja yleishyödyllisiä investointihankkeita. Hankkeita voi tehdä kahden tai kolmen toimijan yhteistyönä.

Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien tuki on tarkoitettu yhteisöille. Tuke voidaan myöntää enintään 80 % ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen, luonnonvarojen kestävään hoitoon ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen tähtääviin hankkeisiin. Esimerkkejä: Lietlahdenjoen kaksitasouomahanke, Hiitolanjoen kalalaskurihanke, järven valuma-aluekunnostushanke. Tuella on jatkuva haku, mutta hankkeet valitaan valintajaksoittain. Lue lisää Ruokaviraston sivuilta ([Yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit, ruokavirasto.fi](https://www.ruokavirasto.fi/yleishyodylliset-ymparisto-ja-ilmastoinvestoinnit)).

Haitta-aineet hallintaan, Ahti-ohjelma (YM)

Riina Tuominen kertoi YM:n erillisestä kaupunkivesien hallinnan ja haitallisten aineiden vähentämisen rahoitusohjelmasta, joka käynnistyi v. 2019 osana Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa ja jatkui v. 2023 osana Ahti-ohjelmaa. Avustuksia on tähän mennessä myönnetty n. 6 m€ yli 60 hankkeeseen. Avustushaku toteutetaan 1.4.–19.6.2025 Etelä-Savon ELY-keskuksessa, ja se sisältää kolme hakukokonaisuutta: 1) Hule- ja vuotovesien aiheuttamat kustannusvaikutukset, 2) Rakennetuilta alueilta (taajamista) pohjavesiin kulkeutuvien haitallisten aineiden tunnistaminen 3) Jätevesien mikroepäpuhtauksien poiston soveltuminen myös PFAS-yhdisteiden poistoon ja vaikutukset mikrobilääkeresistenssiin (AMR). Hausta järjestettiin info 10.4., jonka tallenne löytyy [YTR:n tiimistä \(teams.microsoft.com\)](https://teams.microsoft.com).

JTF ennallistaminen

Juho Kotanen esitteli oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa (JTF ennallistaminen). Rahoitus on tarkoitettu turvetuotantoalueiden ennallistamiseen ja turvetuotantoalueiden alapuolisten vesistöjen kunnostamiseen. Etelä-Savossa tavoitteena on kunnostaa 320 ha. Tällä hetkellä vain yksi hanke on saanut rahoituksen (Kovalansuon entisen turvetuotantoalueen vesiensuojelukosteikko, Mikkelin kaupunki) ja toinen odottaa rahoituspäätöstä, lisäksi yksi hanke on suunnitteilla. Hakijana voi olla julkiset organisaatiot, yhdistykset sekä yritykset. Rahaa on edelleen paljon jaossa ja käyttämättä, joten kannustettiin hakemaan JTF-hankkeita. Uusi hakukierros on tulossa ja siitä järjestetään infotilaisuus.

ACWA LIFE

Juho Kotanen esitteli vesienhoidon strategisen ACWA LIFE-hankkeen valmistelun tilannetta. Hakemus jätettiin maaliskuussa ja tieto rahoituksesta tulee kesäkuussa. Etelä-Savon alueella on demoalueena Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue (Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa yhdessä). Mukana hankkeessa on lukuisia partnereita, Virtasalmi-Joroinen demoalueella mm. Metsäkeskus, MTK, SYKE ja Luke.

24.4.2025

Keskustelu:

JTF:ssä on ainutlaatuinen tilaisuus saada tuotannosta poistuneille turve-tuotantoalueille rahoitusta. Etelä-Savossa isot osakaskunnat, vesiensuojeluyhdistykset tai kunnat voisivat olla hakijoina.

ACWA LIFE olisi toteutuessaan merkittävä hanke. Demoalueet valittiin ELY-keskusten esityksistä. Valintaa ohjasi pitkälti vesienhoidon toimenpideohjelmat, toimenpiteiden painopistealueet ja yleinen tarve toimenpiteiden edistämiseksi. Julkista keskustelua aluevalinnoista ei käyty, mikä herätti ihmettelyä.

11. Muut asiat

Ei muita asioita.

12. Seuraavan kokouksen asiat ja kokouksen ajankohta

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 5.11.2025 klo 10.00-14:15 (ESAELY + Teams). Kokouksen yhteydessä tehdään mahdollisesti maastokäynti jollain lähialueen kunnostuskohteella.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.20.

Puheenjohtaja
Sihteeri

Eira Luokkanen
Liisa Muuri

Liitteet Kokousaineisto löytyy Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän [Teams-kanavan \(teams.microsoft.com\)](https://teams.microsoft.com) tiedostoista

Jakelu Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän jäsenet ja varajäsenet